

PANDEMİ SÜRECİNDE OKULDA YÜZYÜZE EĞİTİM VEREN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİN KAYGI DÜZEYİ (ANKARA İLİ ÖRNEĞİ)

THE ANXIETY LEVEL OF PRESCHOOL TEACHERS TEACHING FACE-TO-FACE AT SCHOOL DURING THE PANDEMIC PROCESS
(CITY OF ANKARA SAMPLING)

Dr. Işıl Yaman BAYDAR

Pursaklar 80.Yıl Anaokulu, isil.yaman.baydar@gmail.com

Ankara / Türkiye

ORCID: 0000-0003-2556-8295

Uzm. Devrim KOÇER

Kardelen Anaokulu, devrimkocer@gmail.com

Ankara / Türkiye

ORCID: 0000-0003-0376-7971

ÖZET

Araştırmanın amacı; “Pandemi sürecinde okulda yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeyini incelemektir. Araştırmanın evrenini 2020-2021 öğretim yılında Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığı’na (MEB) bağlı bağımsız anaokulları, ilköğretim bünyesinde bulunan anasınıfları ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu, evren içinden ulaşılabilen Ankara il merkezindeki 163 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Kişisel Bilgi Formu” ile Spielberger’in Durumluk Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Yapılan veri çözümlemesi sonucunda, durumluk kaygı puanı en düşük 22, en yüksek 59 olarak gözlenirken, okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı genel puan ortalaması 44.56 ve standart sapması 6,68 olarak gözlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerin %14.1’i düşük, %72,4’ü orta ve %13.5’i yüksek durumluk kaygı düzeyine sahiptir. Okul öncesi öğretmenlerin medeni durum, yaş, kıdem ve okula gelme durumuna göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmemiştir. Buna karşın, okul öncesi öğretmenlerin görev yaptığı okul türüne göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu fark ortaokula bağlı anasınıfında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile ilkokula bağlı anasınıfında çalışan okulöncesi öğretmenlerinde kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi öğretmenleri, kaygı, pandemi

ABSTRACT

The purpose of the research is to investigate the anxiety level of preschool teachers teaching face-to-face at school during the pandemic process. The population of the study was made up of reschool teachers working in the independent kindergartens acting under the Ministry of Education, the kindergartens acting under primary education and also the ones acting under secondary

education in 2020-2021 academic year in the city of Ankara. The working group of the study was made up of 163 preschool teachers who were contacted within the population in the city centre of Ankara. As a data collection tool, "Personal Information Form" and Spielberger's State-Trait Anxiety Scale" were used. At the end of the data analysis, it was found that the lowest state-trait anxiety score was 22 while the highest one was 59 and that 14.1% of the preschool teachers had the low state-trait anxiety level, 72.4% had medium state-trait anxiety level and 13.5% had high state-trait anxiety level. No significant difference was found between the state-trait anxiety levels of the preschool teachers in terms of the marital status, age, professional experience and visiting school. Nevertheless, a significant difference was found between the state-trait anxiety levels of the preschool teachers in terms of the school type they work for ($p<0.05$). This difference results from the preschool teachers working in the kindergartens acting under secondary education and those working in the kindergartens acting under primary education.

Keywords: Preschool Teachers, anxiety, pandemic

1. GİRİŞ

Pandemi, bir bölgenin veya bir grup insanın, hayvanın veya bitkilerin tamamına yakınında bulunan salgın ve hastalık durumudur. COVID-19 Çin'in Wuhan şehrinde dünyanın her yerine hızlı bir şekilde yayılmıştır. Buna bağlı olarak Dünya Sağlık Örgütü uluslararası kamu sağlığı acil durumu ilan etmiştir. Dünyada hastalığın yayılmasının önüne geçilebilmesi için bireylerin mecbur kalmadıkça sokağa çıkmamaları konusunda uyarılarda bulunulmuştur. Enfekte olmaktan sakınmak için bireyler kendilerini izole etmiştir. Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de 11 Mart 2020'de ilk vakanın görüldüğünü duyurmuş ve acil önlemler almaya başlamıştır. Bu önlemlerden biri de, eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi olmuştur. Alan yazın incelendiğinde, önceki pandemi dönemlerinde de durumu kontrol edebilmek amacıyla ilk yapılan müdahalelerden biri okulların kapatılmasıdır. Bu sürecin başlamasıyla birlikte 12 Mart 2020'de de Türkiye'de tüm yurtda eğitime ara verilmiştir. Dünya genelinde ise, 102 ülkede eğitim kurumları kapatılmış ve 900 milyon öğrenci (OECD, 2020) okuldaki uzak kalmıştır. COVID-19'un git gide yaygınlaşmasıyla birlikte, ölüm oranlarının artması, eğitim-öğretimde uzaktan eğitime geçilmesi ve sokağa çıkma yasaklarının gelmesiyle birlikte pek çok gelişim dönemindeki kişilerin ruh sağlığını olumsuz etkilenmiştir (Wang ve diğ., 2020; UNESCO, 2020; UNICEF, 2020a; Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay ve Yılmaz, 2020:3; Yalçın, Dai ve Erkoç, 2020:129; Hens, Ayele, Goeyvaerts, Aerts, Mossong, Edmunds ve Beutels, 2009:2; Feng, Xu ve Zhao, 2007:1511).

Burke ve Dempsey (2020) yaptıkları çalışmalarında pandemi sürecinde eğitim kurumlarında ara verilmesinin öğretmenler açısından olumlu ve olumsuz yönlerini raporlaştırmıştır. Olumlu olarak, pandemi süreci dijital dünyayı öğrenmek adına iyi bir fırsata dönüştürülebilirken, olumsuz olaraksa çevrimiçi öğrenimi sağlamak adına öğretmenlerin kaygı hissettiklerini ve eğitim kurumları yeniden faaliyete geçtiğinde programlarını yetiştirememeye kaygısı taşıdıklarını belirlemişlerdir.

Baytiyeh (2019), okulların kapatılmasının öğrenmenin ve öğretmen-öğrenci iletişimin devamlılığının farklı şekillerde de olsa devam etmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Eğitim uzaktan yapılıyor olsa dahi, sosyal ilişkilerin devam ettirilmesi gerektiğini savunmuştur. Çünkü sosyal tutumların önemli ölçüde COVID-19 kaygısı nedeniyle etkilendiği bulunmuştur (Aktaran, Lee, 2020).

Covid-19 salgın sürecinde eğitimde yaşanan olumsuzlukların başında öğrenme kaybı, okulu bırakma ve beslenmenin olduğu görülmektedir. UNESCO (2020), okulların eğitim-öğretime ara vermesinin olumsuz etkilerini en aza indirmek için, öncelikle dezavantajlı çocuklara yönelik ülkelerin tedbir almasını istemiş, eğitimin sürekliliğinin herkes için sağlanması hususunda yardım edeceğini beyan etmiştir. UNICEF de (2020), pandeminin kısa sürede bitmeyeceği düşünüldüğünden, özellikle dezavantajlı öğrencilerin ileride okulu bırakma tehlikesinin arttığına

dikkat çekmekte ve internet hizmeti alamayan ve özel gereksinimli çocuklara internete ulaşımın sağlanmasının eğitimin aksamaması için önemli olduğunu belirtmektedir. Bu süreçte sokağa çıkma ve sosyal mesafe tedbirlerinin olumsuz diğer bir sonucu ise, aile içi çocuk istismarlarındaki artıştır. Koh, ve diğerleri (2020) tarafından hazırlanan araştırmaya göre, pandemi döneminde İngiltere'de ulusal aile içi istismar yardım hattına bir hafta içinde yapılan çağrılarda % 65'lik bir artış bildirilmiştir. Buna bağlı olarak yaşanan bu olumsuzluklara karşın Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) 11.09.2020 tarihli ve 12521847 sayılı yazılarının 6. Maddesinde; “Uyum haftasından sonraki 28 Eylül-2 Ekim 2020 tarihlerini kapsayan hafta ve devamında okul öncesi eğitim kurumlarında haftada 2 (iki) gün olmak üzere günde otuzar dakikalık 5 etkinlik süresiyle eğitim yapılması” kararı verilmiştir. Bu durumda da, eğitimin devam etmesi öğretmenlerde kaygıya neden olabilmektedir. Öğretmenlerin de bu süreci sağlıklı bir ruh hali ile atlatabilmesi için, desteğe gereksinimleri vardır. OECD’ce yapılan bir çalışmaya göre, öğretmenlere hem mesleki hem psikolojik destek verilmesi gerekmektedir (Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay ve Yılmaz, 2020:11; Can,2020:12; Koh, Lee, Lo, Wong ve Yap, 2020)

Nedeni bilinmeyen korku haline kaygı denir. Bireylerin belirsiz bir tehlikenin içinde olduğunu düşünmesiyle kendilerini tedirgin, gergin ve sıkıntılı hissetmesiyle ortaya çıkmaktadır. Çoğunlukla her bireyin yaşadığı geçici ve duruma bağlı oluşan kaygıya ise, “durumluk kaygı” denir (Özyürek ve Demiray, 2010:248; Saracaloğlu Kumral ve Kanmaz,2009: 40). Kaygı durumunun bu pandemi sürecinde, özellikle eğitim faaliyetlerinin yüz yüze devam ettiği okul öncesi kademesinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinde görülmesinin olası olduğu sonucuna varılabilir.

Buna bağlı olarak; pandemi sürecinde yapılan çalışmalar incelendiğinde çoğu çalışmanın tıbbi alanda yapıldığı, eğitim alanında yapılan çalışmaların ise sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Özellikle alan yazında okul öncesi öğretmenlerin yüz yüze eğitim sürecindeki kaygı durumlarına ilişkin çalışmalara rastlanmamıştır. Bu araştırmanın temel amacı ise, pandemi sürecinde okulda yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeyini incelemektir.

Araştırmanın amacına göre aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerinin Medeni Durumları Kaygı düzeyini etkilemekte midir?
- Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Kaygı düzeyini etkilemekte midir?
- Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görev Yaptığı Okul Türüne Göre Kaygı düzeyini etkilemekte midir?
- Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kıdemine Göre Kaygı düzeyini etkilemekte midir?
- Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okula Gelme Durumuna Göre Kaygı düzeyini etkilemekte midir?

2. YÖNTEM

MEB’nin 12521847 sayılı ve 11.09.2020 tarihli yazısının 6. Maddesinde; “Uyum haftasından sonraki 28 Eylül-2 Ekim 2020 tarihlerini kapsayan hafta ile devamında okul öncesi eğitim kurumlarında haftada 2 (iki) gün olmak üzere günde otuzar dakikalık 5 etkinlik süresiyle eğitim yapılması” istenilmiştir. Bu yeni uygulamanın öğretmenlerin kaygı düzeyine etkisini araştırmak üzere nicel verilerle çözümlene yapılabilecek bu çalışma kurgulanmıştır. Araştırmada, okulda yüz yüze öğretim yapan okul öncesi öğretmenlerin pandemi sürecinde kaygı düzeyini belirlemek amacıyla nicel yöntem tercih edilmiştir. Nicel araştırma, “belirlenen bir problemin teorilerle test edilmesi ve sayılarla ölçülmesi ile istatistiksel tekniklerle analiz edilmesidir” (Padem, 2012: 58).

2.1. Araştırmanın Modeli

Pandemi sürecinde okulda yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeyini belirlemek amacıyla yapılan çalışma betimsel bir araştırmadır.

Betimsel araştırma yöntemi, “herhangi bir durum, olay ve problemi derinlemesine tanımlamak, yorumlamak ve irdelemek için kullanılır. Ölçütler belirleyerek incelenen olaylar ile değişkenler arasında ilişkinin varlığı ve derecesi sorgulanır” (Aydoğdu, Karamustafaoğlu, Bülbül Şahin 2017: 558).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Ankara’da MEB’e bağlı bağımsız anaokullarında, ilköğretim bünyesinde ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna, evren içinden ulaşılabilen Ankara il merkezindeki 163 okul öncesi öğretmeni dâhil edilmiştir.

Araştırmada; “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanan okul öncesi öğretmenlere ilişkin kişisel bilgilere yer verilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerin kişisel bilgileri incelendiğinde; okul öncesi öğretmenlerin %89’nun evli, %53,4’nün 34-41 yaş aralığında olduğu, %82,8 inin anaokulunda çalıştığı, %40,5 ‘inin 16 yıldan fazla kıdemi olduğu, %40,5’nin haftada 2(iki) gün okula geldiği ve %59,5’inin hafta 4 (dört) gün geldiği gözlenmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ve okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeylerini tespit amacı ile “Spielberger’in Durumluk Kaygı Envanteri (SDKE) kullanılmıştır.

Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ): Durumluk ve Sürekli kaygı seviyelerini birbirinden bağımsız tespit amacıyla Spielberg ve arkadaşları (1970) tarafından geliştirilmiştir. DKÖ, 20 ifadeden oluşan bir öz-değerlendirme (self-evaluation) ölçeğidir. DKÖ maddelerinde ifade edilen duygu ve davranışlar bu tür yaşantıların şiddetine bağlı olarak hiç (1), biraz(2), çok (3) ve tamamıyla(4) koşullarından biri seçilerek yanıtlanır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 20 ile 80 arasındadır; Puanın yüksek olması kaygı düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelir (Öner ve Le Compte, 1998).

Ölçeğin alt birimlerinin güvenilirlik düzeyleri, .94 ile .96 olarak raporlanmıştır. Türkçe sürümünde madde güvenilirlik korelasyonları .42 ile .85 aralığındadır; Test-tekrar test metoduyla elde edilen güvenilirlik katsayıları ise, .26 ile .68 aralığındadır (Öner ve Le Compte, 1998).

Bu çalışmadaki öğretmenlerin yanıtlarından hesaplanan durumluk kaygı (DK) puanı en düşük 22, en yüksek 59 iken, okul öncesi öğretmenlerin DK genel puan ortalaması 44.56 ve bu puanların standart sapması 6,68 olarak bulunmuştur. 37.88 puanın altında (DK puan ortalamasının bir standart sapma alt sınırı) puan alan okul öncesi öğretmenleri “düşük” DK düzeyinde, 51.24 puanın üstünde (DK puan ortalamasının bir standart sapma üst sınırı) puan alan okul öncesi öğretmenleri “yüksek” DK düzeyinde, söz konusu alt ve üst sınır puanlar arasında DK puanı olan okul öncesi öğretmenler ise “orta” DK düzeyde kabul edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerin %14.1’i düşük kaygı düzeyine, %72,4’ü orta ve %13.5’i yüksek durumluk kaygı düzeyine sahip olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Pandemi sürecinde okulda yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeyini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada, kişisel bilgi formu ve durumluk kaygı ölçeği uygulanmıştır. Ölçek, Google Drive Google’ın oluşturduğu dosya depolamaya yüklenmiştir. Buradan herkese açık hala getirilmiştir. Ankara ilinde görevli okul müdürlerine internet üzerinden ulaşılarak ölçeğin okul öncesi öğretmenleri tarafından doldurulması istenmiştir. Araştırmacı tarafından kişisel bilgi formu ve durumluk kaygı ölçeği 28 Eylül-2 Ekim 2020 tarihleri arasında online olarak uygulanmış ve doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmesi “IBM SPSS Statistics Subscription” programı ile gerçekleştirilmiştir. DKÖ ile toplanan verilerin analizinde normallik testi sonuçlarına göre gerekli uygun istatistikler kullanılmıştır. Araştırma problemlerine göre, “T ve Scheffe” testleri kullanılarak veriler çözümlenmiştir (manidarlık düzeyi 0,05 dir).

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Pandemi sürecinde okulda yüz yüze eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin kaygı düzeyinin incelendiği bu çalışmada, verilerin betimlemesi ve çözümlenmesi bağımsız değişkenler bağlamında tablolarda verilerek bulgular sunulmuştur.

Tablo 1.

Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Kaygı Düzeyi

	N	%	Xd	Sd	Xs	Ss	F	p
Evli	145	89,0	44,87	6,46	44,52	,53	2,879	,092
Bekar	18	11,0	42,05	8,05	41,75	1,89		
Toplam	163	100	44,56	6,68	44,31	,52		

Tablo 1’de okul öncesi öğretmenlerin %89’unun evli, %11’i ise bekar olduğu görülmektedir. Evli okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44,35, bekar okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması ise 42,05 olarak belirlemiştir. Buna bağlı olarak, okul öncesi öğretmenlerin medeni durumlarına göre durumluk kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak manidar bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 2.

Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Kaygı Düzeyi

	N	%	Xd	Sd	Xs	Ss	F	p
22-33 yaş arası	26	16,0	43,50	6,09	43,25	1,19	1,434	,235
34-41 yaş arası	87	53,4	45,57	6,07	45,08	,65		
42-49 yaş arası	38	23,3	43,39	6,36	43,00	1,03		
50 yaş üstü	12	7,4	43,25	11,50	43,66	3,32		
Toplam	163	100	44,56	6,68	44,31	,52		

Tablo 2’de okul öncesi öğretmenlerin %16’sının 22-33 yaş aralığında, %53,4’ünün 34-41 yaş aralığında, %23,3’ünün 42-49 yaş aralığında ve %7,4’ünün ise 50 yaş ve üstü olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 2’ ye göre, 22-33 yaş arası okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 43.50, 34-41 yaş arası okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 45.57, 42-49 yaş arası okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 43.25 ve 50 yaş üstü okul öncesi öğretmenlerin

durumluk kaygı ortalaması 43.25 olarak görülmektedir. Buna göre, okul öncesi öğretmenlerin yaşlarına göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Benzer olarak, Doğru, Sunay ve Arslan (2008) araştırmalarında annelerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini 20–30 yaş ve 31–40 yaş olmak üzere iki yaş kategorisinde karşılaştırmıştır. Araştırmacılar farklı yaş kategorilerindeki annelerin durumluk kaygı puan ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığını istatistiksel olarak tespit etmiştir.

Tablo 3.

Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türüne Göre Kaygı Düzeyi

	N	%	Xd	Sd	Xs	Ss	F	p
Anaokulu	135	82,8	44,85	6,09	44,57	,52	3,294	.022
İlkokula bağlı anasınıfı	10	6,1	39,00	9,16	38,00	2,89		
Ortaokula bağlı anasınıfı	9	5,5	47,66	7,34	46,00	2,44		
Diğer	9	5,5	43,22	9,05 2	43,00	3,01		
Toplam	163	100,	44,56	6,68	44,31	,52		

Tablo 3'e göre, okul öncesi öğretmenlerin %82.8'inin anaokulunda, %6.1'inin ilkokula bağlı anasınıfında, %5.5'inin ortaokula bağlı anasınıfında, %5.52'inin diğer anasınıfında (meslek lisesi bünyesinde açılan uygulama anasınıfı, özel eğitim okulları bünyesinde açılan anasınıfı, imam hatip ortaokulu bünyesinde açılan anasınıfı) görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 3'de görüldüğü gibi anaokulunda görev yapan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44,85, ilkokula bağlı anasınıfında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 39, ortaokula bağlı anasınıfında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 47,66, diğer anasınıfında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 43,22 dir.

Okul öncesi öğretmenlerin görev yaptığı okul türüne göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Scheffe testi göre bu fark, ortaokula bağlı anasınıfında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile ilkokula bağlı anasınıfında çalışan okul öncesi öğretmenlerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 4.
Pandemi Sürecinde Okulda Yüz yüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerin Kıdemine Göre Kaygı Düzeyi

	N	%	Xd	Sd	Xs	Ss	F	p
1-5 yıl arası kıdemi	6	3,7	44,66	4,27	44,00	1,74	.117	.950
6-10 yıl arası kıdemi	29	17,8	44,96	7,47	44,33	1,38		
11-15 yıl arası kıdemi	62	38,0	44,75	5,85	44,90	,74		
16 üstü kıdemi	66	40,5	44,19	7,32	43,70	,90		
Toplam	163	100,	44,56	6,68	44,31	,52		

Tablo 4'te okul öncesi öğretmenlerin %3,7'sinin 1-5 yıl arası, %17,8'inin 6-10 yıl arası, %38'inin 11-15 yıl arası ve %40,5'inin 16 yıl üstü kıdemi olduğu görülmektedir.

Tablo 4'e göre, 1-5 yıl arası kıdemi olan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44.66, 6-10 yıl arası kıdemi olan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44.96, 11-15 yıl arası kıdemi olan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44.75 ve 16 yıl üstü kıdemi olan okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44.19 olarak belirlemiştir. Okul öncesi öğretmenlerin kıdemlerine göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5.
Pandemi Sürecinde Okulda Yüzyüze Eğitim Veren Okul Öncesi Öğretmenlerin Okula Gelme Durumuna Göre Kaygı Düzeyi

	N	%	Xd	Sd	Xs	Ss	F	p
Haftada 2 Gün	66	40,5	44,30	6,58	43,85	,81	,117	,950
Haftada 4 Gün	97	59,5	44,74	6,78	44,75	,68		
Toplam	163	100	44,56	6,68	44,31	,52		

Tablo 5'te okul öncesi öğretmenlerin %40,5'inin okula haftada 2 gün, %59,5'inin ise, okula haftada 4 gün geldikleri görülmektedir. Tablo 5'e göre okula haftada 2 gün gelen okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44,30 iken, okula haftada 4 gün gelen okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı ortalaması 44,74 olarak belirlemiştir. Okul öncesi öğretmenlerin okula gelmelerine göre durumluk kaygı düzeyleri arasında manidar bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Tüm dünyayı olumsuz etkileyen ve bazı durumlarda ölüm ile sonuçlanan pandemiden ruhsal yönden etkilenmek, korkmak ve kaygılanmak normal bir ruh hali olarak kabul edilmelidir. Wang ve diğerlerinin (2020) yaptıkları çalışmalarında deneklerin tamamına yakınında salgın sürecinde psikolojik sıkıntılarının yüksek ile orta şiddet arasında olduğunu ve 1/3'ünün orta derecede kaygılı olduğunu bildirmiştir. Kadınlar, çocuklar ve kronik hastalığı olanların, salgınla ilgili daha çok kaygılandıklarını belirlemiştir. Brooks ve diğerleri (2020) salgından dolayı karantinaya alınmanın psikolojik etkileri konusunda yaptıkları araştırmada depresyon, öfke nöbetleri, intihara yönelmede artış olduğunu belirtmişlerdir. Sevdiği insanlardan uzak kalma, özgürlüğün sınırlandırılması, hastalığın seyrindeki belirsizlik ve can sıkıntısının zaman zaman olumsuz etkiler çıkardığını bulmuştur. Pandemi yüzünden farklılaşan koşullara uyum sağlama sürecinde yetişkinlerin duygu durumu da tamamen farklılaşmaktadır (Yalçın, Dai ve Erkoç,2020:130).

Bu bağlamda öğretmenlerin, pandemi sürecinin sonunda istenilen duygularla sağlıklı bir ruh hali ile kalabilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve bu süreçte hastalık ile baş etmelerine engel olan riskleri belirlemeleri ve belirlenen önerileri dikkate almaları onların ruh sağlığı açısından önemlidir. Ray (2014), kriz sonrası durumlarda psikolojik sağlamlığın etkin hale getirilebilmesinde çocuk ve öğretmen arasında kurulan sağlıklı ilişkinin öneminden bahsetmektedir. Bu bulguyu destekler nitelikte Lipscomb, Pratt, Schmitt, Pears ve Kim (2013) yaptıkları çalışmada, öğretmen ve öğrenci arasında kurulan sağlıklı ilişkinin kriz sonrasında uygulanacak psikolojik müdahalelerin etkisini artırdığını ifade etmişlerdir. Bu süreçte öğretmenlere şu tavsiyelerde bulunulabilir

-Paylaşımı destekleme:

-Yönlendirme yapma:

-İşbirliği yapma: (NCTSN, 2020a; 2020b; Türkiye Psikiyatri Derneği, 2020; UNICEF, 2020b; Çaykuş ve Mutlu Çaykuş,2020:105-106)

Bu noktadan hareketle; MEB'in 11.09.2020 tarihli ve 12521847 sayılı yazılarının 6. Maddesinde; "Uyum haftasından sonraki 28 Eylül-2 Ekim 2020 tarihlerini kapsayan hafta ve devamında okul öncesi eğitim kurumlarında haftada 2 (iki) gün olmak üzere günde otuzar dakikalık 5 etkinlik süresiyle eğitim yapılması" istenilmiştir. Böylece eğitimin en alt kademesi olan okul öncesi çocukları yüz yüze eğitime adım atmıştır. Buna bağlı olarak da okul öncesi öğretmenleri kısa süreli de olsa artık eğitim öğretime okullarında devam etmeye başlamıştır. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerin kaygı duymalarına neden olacağı düşünülmüştür. Ancak yapılan araştırmanın sonuçlarına göre; en düşük durumluk kaygı puanı 22, en yüksek durumluk kaygı puanı 59, okul öncesi öğretmenlerin durumluk kaygı genel puan ortalaması 44.56, standart sapması 6,68 olarak bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerin %14.1'i düşük kaygı düzeyine, %72,4'ü orta ve %13.5'i yüksek durumluk kaygı düzeyine sahip olarak bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerin medeni durumlarına, yaşlarına, kıdemi ve okula gelme durumuna göre durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yalnızca okul öncesi öğretmenlerin görev yaptığı okul türüne göre durumluk kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu fark, ortaokula bağlı anasınıfında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile ilkökula bağlı anasınıfında çalışan okul öncesi öğretmenlerinde kaynaklanmaktadır. Bu farkın ortaokul ve ilkökul öğretmenlerinin diğer kademelere bağlı bir okul binasında bulunmaları, buna bağlı olarak daha fazla kişi ile temasa geçme olasılıklarının yüksek olmasından kaynaklanabilirken, araştırma sonucu değerlendirildiğinde, okul öncesi öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığının yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

KAYNAKÇA

Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu O. & Bülbül Şahin, M. (2017). “Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri ile Örneklem İlişkisi: Doğrulamalı Doküman Analizi Örneği”, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 30, 556-565.

Burke, J., & Dempsey, M. (2020). “COVID-19 Practice in primaryschools in Ireland report. National University of Ireland Maynooth, Ireland.”, <https://www.into.ie/app/uploads/2020/04/COVID-19-Practice-in-Primary-Schools-Report1.pdf>.

Can,E. (2020) “Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları”, Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(2), 11-53.

Çakmak, Ö. & Hevedanlı, M.(2005). “Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (14),115-127.

Çaykuş E. T., & Mutlu Çaykuş,T. (2020) . “Covid-19 Pandemi Sürecinde Çocukların Psikolojik Dayanıklılığını Güçlendirme Yolları: Ailelere, Öğretmenlere ve Ruh Sağlığı Uzmanlarına Öneriler”, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 95-113.

Doğru, S., Sunay Y., & Arslan E. (2008). “Engelli Çocuğu Olan Annelerin Sürekli Kaygı Düzeyi ile Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 543-553.

Feng, Z., Xu, D. & Zhao, H. (2007). “Epidemiological Models With Non-Exponentially Distributeddisease Stages and Applications to Disease Control”, Bulletin of Mathematical Biology, 69(5),1511–1536.

Hens, N., Ayele, G. M., Goeyvaerts, N., Aerts, M., Mossong, J., Edmunds, J. W., & Beutels, P. (2009). “Estimating the İmpact of School Closure on Social Mixing Behaviour and The Transmission of Close Contact İnflections in Eight European Countries”, BMC Infectious Diseases, 9(187), 1-12. <http://doi.org/10.1186/1471-2334-9-187>.

Koh, C. G., Lee, L., Lo, C., Wong, C., & Yap, J. (2020). “A Socio-Psychological Perspective”, In Challenges and Opportunities in the Post-COVID-19 World Geneva: WorldEconomic Forum. www.weforum.org.44–48.

Lee, S. A. (2020). “Coronavirus Anxiety Scale: A Brief Mental Health Screener for COVID-19 Related Anxiety”, Death Studies. 44(7),1-9.<http://dx.doi.org/10.1080/07481187.2020.1748481>

OECD (2020). “Education Disrupted – Education Rebuilt: Some İnsights from PISA on The Availability and Use of Digital Tools for Learning- OECD Education and Skills Today”, <https://oecdeditoday.com/coronavirus-education-digital-tools-for-learning/>

Öner, N. & Le Compte, A. (1983). “Durumluk - Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı”, Boğaziçi Üniversitesi Yayını, İstanbul.

Özyürek, A. & Demiray, K. (2010) .”Yurttta ve Ailesi Yanında Kalan Ortaöğretim Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11 (2), 247-256.

Padem, H., Göksu A.,& Konaklı, Z. (2012). “Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı”, International Burch University Publications, Sarajevo.

Saracaloğlu, A. S., Kumral, O.& Kanmaz, A. (2009).”Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 38-54.

The National Child Traumatic Stress Network (NCTSN) (2020a). “Helping Children with Traumatic Separation or Traumatic Grief Related to COVID-19”, <https://www.nctsn.org/resources/helping-children-with-traumatic-separation-or-traumatic-grief-related-to-covid-19> adresinden ulaşılmıştır. The National Child Traumatic Stress Network

(NCTSN) (2020b). “Supporting Children During Coronavirus (COVID-19)”, <https://www.nctsn.org/resources/supporting-children-during-coronavirus-covid19> adresinden

ulaşılmıştır. Türkiye Psikiyatri Derneği (2020). “Covid-19 ve Çocuklar”, https://www.psikiyatri.org.tr/uploadFiles/2420201236_cocuklarCOVID.pdf adresinden ulaşılmıştır.

UNICEF (2020a). “UNICEF and Microsoft Launch Global Learning Platform to Help Address COVID-19 Education Crisis. UNICEF”. <https://www.unicef.org/press-releases/unicefand-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-education>.

UNICEF (2020b). “How Teachers Can Talk to Children About Coronavirus Disease (COVID-19)”. <https://www.unicef.org/coronavirus/how-teachers-can-talk-children-about-coronavirusdisease-covid-19> adresinden ulaşılmıştır.

UNESCO. (2020). “School Closures Caused by Coronavirus (Covid-19)”. UNESCO, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>.

Yalçın H., Dai, H. & Erkoç, E. (2020). “Ebeveynlerin Virüs Salgınına İlişkin Duygu Durumları ve Çocuklara Etkileri”. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(9), 128-142.

Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G. & Yılmaz, D. (2020) .”Veli Algısına Göre Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim Sürecinin Niteliği”, Palet Yayınları: Konya

Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S. & Ho, R. C. (2020). “Immediate Psychological Responses and Associated Factors During the İnitial Stage of The 2019 Coronavirus Disease (COVID-19) Epidemic Among The General Population in China”. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1729.